

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei christianae capita illustrantium: indice quadruplici instructum post editiones 5 revisum, iam septimo recusum

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Articvlvs II.

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

2. *Ob promissionis divina completionem.* Ponam fundamentum tuum ex Sapphyris, Esa. 54. v. 11. Cum *ισόγγελοι* erimus, videbimusque Sapphyros istos (spirituales nostra ipsorum corpora, fundamentum nostrum erit instar Sapphyri; hoc est, eximiâ claritate præditi erimus, 1. Cor. 15. v. 43. seq, *ob Christum*, fundamentum nostrum, 1. Cor. 3. v. 11.

3. *Ob summam exornationem:* Hanc cum scriptura innuit, Sapphyris ornatum constare dicit, Ezech. 28. v. 13. Angeli maximis dotibus ornati & instructi sunt. *Ob medicam operationem.* Nam si P. Æginctæ credimus, inter scorpiones & Sapphyrum quædam intercedit *ἀντινάδραξα*. Scorpiones infernales certè abigunt cœlestes Sapphyri, angeli.

INDEFESSUM ANGELORUM ministerium.

157. Christus *ascendentes & descendentes angelos vidit*, Joh. 1. v. 51. Juge ministerium angelorum indigitatur, qui aut, in obsequium nobis præstandum, ascendant, aut descendunt, cum præsentix potentixque suæ documenta exhibent.

ARTICVLVS II,

DE DIABOLIS.

DIABOLI IMAGO GOLIATH EST,

1. Sam. 17.

157. 1. *Magnitudine staturæ & virium in Goliatho fuit.* Hæc autem notat Diaboli potentiam, ut Job. 41. Diaboli potentia sub imagine Leviathanis depingitur, 2. *Nomine. Goliath emigrantem, exulem notat.*
Dia-

Diabolus emigravit ex veritate in mendacium, Joh. 8. ψ . 44. proprio domicilio in alienam ditionem, Jud. Epist. v. 6. Hinc exul factus, projectus est, Apoc. 12. v. 10. in exilium tartari dimissus, 2. Petr. 2. ψ . 4. catenis reservatus, Jud. ψ . 6.

3. *Armaturâ.* Habuit enim Goliath galeam, scutum. Ita Diabolus habet galeam, scutum, contra quæ armatura Apostoli, Eph. 6. ψ . 13.

4. *Comitatu.* Armiger Goliathum præcessit. Armiger Diaboli mundus est. *Hinc Pater & princeps mundi est*, Joh. 14. ψ . 30. Eph. 6. ψ . 12. Mundus verò arma Diaboli gerit; quæ hæc? persecutionis arma Psalm. 57. ψ . 5. quibus mundus premit pios, Joh. 16. ψ . penult. iniquitatis arma, Roman. 6. ψ . 13. tenebrarum arma, Roman. 13. v. 12. arma injustitiæ, 2. Corinth. 6. ψ . 7. eaque carnalia. 2. Cor. 10. v. 7. Hæc arma gerunt impij; pii verò armis justitiæ & lucis sunt instructi.

5. *Propositionis complemento.* Goliathus aiebat: *si ego percussero, vos eritis servi mei*: Ita Diaboli facti sumus mancipia post peccatum, à quò percussi. Tit. 3. vers. 3.

6. *Pavore.* Timuerunt valde Israelitæ, auditis Goliathi verbis, ψ . 24. 1. Sam. 17. Quis non timeat leonem rugientem, nos devorare volentem? 1. Petr. 5. ψ . 7. 8.

7. *Quadragesimali insultatione.* Ita Diabolus 40. diebus Christo insultavit tentationibus, Matth. 4. ψ . 2. Nobis quoque per totius vitæ nostræ spatium crebris tentationibus insultat.

8. *Dedecoris illatione.* d. l. v. 26. Ita Diabolus magnam ignominiam nobis intulit, peccatum scilicet, cujus fructus cum dedecore conjunctus est, Rom. 6. 21. coram Deo, coram sanctis angelis, coram peccatoris

ipſus conſcientiâ, Num. 12. ψ . 14. Eſa. 10. v. 6. Ezech. 16. v. 61. Dan. 9. ψ . 7.

9. *Exercitii belli continuatione.* d. l. v. 33. Ita Diabolus ab initio peccati, Joh. 8. ψ . 44. miles exercitiſſimus.

10. *Contemptu.* Goliath Davidem contemnebat: Ita Diabolus Chriſtum in membris ſuis Phariſæis, conterraneis, contempſit, Marc. 6. v. 3.

11. *Præcoci confidentiâ.* Goliath carnem Davidis volucris cæli dare volebat: Ita Diabolus Chriſtum per paſſionem peſſundare volebat, ſed fruſtra. *Venit enim princeps mundi, nec in me habet quicquam,* Joh. 14. verſ. 30.

12. *Inopinô interitu.* Lapidibus enim petitus interiit Goliathus: Ita à vero lapide, Ephes. 2. ψ . 20. Luc. 20. ψ . 18. petitus interiit Goliathus Satan, ut ingeminare poſſimus, 1. Corinth. 15. ψ . 55. *O mors, ubi aculeus tuus? Gratia ſit Deo,* qui nobis victoriam dedit in Chriſto, qui nos triumphare fecit in Chriſto.

DIABOLUS A VIA SALUTIS

nos abſtrahit.

158. *Israelitis Egyptô emigrantibus inque promiſſam tendentibus patriam, Amalec occurrit, cæciditque expoſtremo agmine omnes debilitatos,* Deut. 25. ψ . 18. Talis Amalec Satanus eſt, qui itinere ad cœleſtem patriam conſciendo, quævis objicit obſtacula, pugnam indicit, cui reſiſtendum eſt armis ſpiritualibus, Eph. 6. ψ . 13. 1. Petr. 5. ψ . 9. cavendumque nobis ſolicitè, ne debilemur in itinere aut laſſi ſiamus, Eph. 3. ψ . 13. Hebr. 6. ψ . 12. Remiſſas manus & ſoluta genua erigite: manus, ne ſint laſſæ ad bona operandum: genua, ut ſint prompta in via pietatis ad pergendum, hos enim cædit, ut ad metam pertingere nequeant. *Soli enim rectè*

recte pugnantes, 2. Tim. 2. vers. 5. coronantur, pugnan-
dum ergo, non post principia standum. Currendum
est, ut brabæum apprehendamus, 1. Cor. 9. ψ . 24. &
occurramus ad resurrectionem, Phil. 3. ψ . 11. veram-
que plenitudinem, Eph. 4. v. 13.

DIABOLUS EST

sanguisuga.

159. Proverb. 30. ψ . 15. *Sanguisuga dua sunt filia,
Adfer, adfer.* Hæc Diabolum notare potest, qui cum
homicida sit ab initio, Joh. 8. v. 44. non nisi sanguine
nostro satiari potest. *Dua* autem sunt *filia Diabolo*; *hæ-
resis & vita impia*, quarum adminiculo multorum ho-
minum animas ad se trahit; vel *dua filia infernum &
mortem significare* possunt, quæ insatiabilia Prov. 30.
vers. 16. Sanguisuga quoque bisulcam habet linguam:
Ita Diabolus aliud corde, aliud ore, promptum habet,
Gen. 3. v. 4. *Nequaquam moriemini.* 2. Corinth. 11. v. 3.

DIABOLUS MILVUS RAPIENS

Christi pullos ad tempus,

vexansque.

160. 1. *Immunditie.* Milvus immundus iudicatus
est in lege, Levit. 11. ψ . 14. Ita Satanus immundus est
Spiritus Zach. 13. v. 2. Matth. 12. v. 43. Luc. 11. v. 24.
Omnia hominis immunda reddens peccatis.

2. *Rapacitate.* Nam milvus in *aëre* circumvolitat,
& pullos observat diligentissimè, quos ubi longiùs
aberrare à matre animadvertit, festim rapit devo-
ratque: Sic Diabolus in *aëre* circumvolitat, ut prin-
ceps aëris, Eph. 2. v. 2. c. 6. v. 12. *pullos*, hoc est, fideles
Christi accuratissimè observat, Job. 1. v. 8. 9. requiem
quærit, Luc. 11. v. 24. (non enim quiescit, nisi homi-
nibus in mali sui societatem pertractis) instar *leonis*

G 5

rugi-

rugientis, 1. Petr. 5. *ψ.* 8. & *valde irati* vindictam quaerentis Apoc. 12. *ψ.* 12. Ne ergò devoreris, non separe te à Deo Patre, nec ab Ecclesia vera matre.

Per peccatum autem & securitatem à Christo ab errantes homines ipse rapit, verbum de cordibus tollit, Luc. 8. *ψ.* 12.

Mancamus igitur sub alis gratiae Christi, quibus ille nos congregare vult. Matth. 23. *ψ.* 37. & salute beare Malach. 4. *ψ.* 2. & infernalis hujus milvi rapacibus unguibus elabemur.

3. *Vasfrutie*: nam cum milvus praedam speculatur & expectat, haeret in altissimo aëre, ut vix visui expositus esse videatur: Ita Diabolus occultat se, circumventurus dolis suis homines, eosque securos adoritur. Sic olim protoplastos, sic Lothum, Davidem in peccatum praecipitavit; quocircà monuit Apostolus, ut hujus infernalis milvi caveremus insidias, 2. Cor. 11. *ψ.* 3.

4. *Vocis volatusq, mollitie*. Milvo enim tenuis vox & pernix tenuisque est volatus. Ita Diabolus decepturus vocem mollem fingit, dulcem & blandam, ut Gen. 3. vers. 4. Ejusmodi voce molli utitur quoque, suggestionibus blandis intrinsecus homines ad peccandum sollicitans, extrinsecus exemplo mundi scandalosi invitans.

5. *Perpetuâ fame*. Semper praedae inhiat milvus: Nunquam non praedam, non corporis tantum, sed & animae experit Diabolus.

6. *Avium raptarum conditione*. Milvus sub caelo volantes aves non rapit, sed domesticas & securas: Ita Diabolo non est potestas in pios, aves illas Dei, remigiò suspensorum fideique pennis semper volantes velut, Ps. 11. *ψ.* 1. ad caelum, Phil. 3. *ψ.* 20. sed in mundanos, quibus hæc terra domus est, divitiis curisque terrestribus emancipatos.

7. *Laboris magnitudine*: Cui milvus non parcit, saltem ut exigua præda potiatur: Ita Satan operæ non parcit, totâ vitâ infidiatur homini, non fatigatur.

8. *Erga pullos infidelitate*, quos cum pinguescere videt, invidet eis, rostroque eorum diverberat corpora, ut vulnere & doloribus contabescant: Idem erit præmium infidelium in inferno, Diaboli Tyrannidi subji-
ciendorum; hinc exactor audit Luc. 12. v. 58.

SATANAS ECCLESIE

ædificium impedit.

161. *Nehemiæ 2. v. 19. Sanaballat & socii Judæos Solymarum ruinas reparantes ludificati sunt, & contempserunt, defectionis insimularunt*: Ita Satanas celestium Solymarum ædificatores, quas ille in Adamo vastaverat, ludificatur per organa sua, & salutare ædificium Ecclesiæ modis omnibus impedit, qui muros jam parari videns, de quibus Psal. 102. v. 15. indignatur, ut *Sanaballat*, Nehem. 5. v. 1. Apoc. 12. v. 12, & 13. & quærit, num Ecclesiæ lapides vivificari possint peccato planè mortui, Ephes. 2. v. 5. At est, qui Ecclesiam ex vivis lapidibus ædificet, 1. Petr. 2. v. 5. ante peccato plane combustis: Quis ille, nisi Christus? ipse Ecclesiæ suæ lapis angularis, Eph. 2. v. 20. & ædificator ille Zemah, Zach. 6. v. 12.

SATANAS EST VETUS

serpens.

162. *Cùm ob alios respectus, vide supr. 160. all. tum ob exercitationem & fraudem vetus dicitur, quasi veteranus miles. Ideò monet Apostolus, ut nobis caveamus, ne circumveniamur à Satana: non enim ignoramus cogitationes ejus, 2. Cor. 2. v. 11.*

DIA-

DIABOLUS EST

Ursus.

163. *David ursum interfecit*, 1.Sam.17.v.34. David ille *Christus* ursum infernalem vicit, eique prædam extorsit, Esa.49. v.24. Hic est ursus *ob iræ vehementiam*, Prov.28.v.15. Luc.22.v.34. 1.Petr.5. *sevitiam*, unde dicitur Abaddon, Apoc.9.v.II. perdendo namque sævit, *fraudentiam*, unde toties Draco & Serpens vocatur, 2.Cor.II.v.3.

SATANAS EST BAFILISCUS.

164. 1. *Ob veneni atrocitatem*, quæ tanta, ut aerem inficiat, inque cadavere maneat etiam mortui. Ita Diabolus veneno infecit totum genus humanum, malitiâ scilicet, quæ adhuc in ipso manet, quamvis filius Dei mors ipsi factus sit: manet quoque venenum peccati in homine, etiam mortuo; nec illius radix, nisi cinefactio ne tollitur.

2. *Veneni penetrationem*. Dicitur enim Basilisci venenum etiam in baculum penetrare morfu ejus petitum, tenentisque inficere manum: Ita non tantum ii lædentur, qui cum ipso Satana conversantur: Verum etiam ii, qui cum Satanae complicibus, 1.Cor.5.v.7. *Modicum fermenti* totam massam fermentat. *Qui picem tangit*, inquinatur ab ea, Sir.13.v.I.

3. *Enectionem*. Mustela in cavernam Basilisci intromissa, solò cam halitu enecat: Ita Christus in sepulchri cavernam intromissus, & ad inferos descendens, Satanam occidit, ad eò, ut piis nocere non possit, Esa.II.v.8. Psal.91. 1.Cor.15.v.55. Hebr.2.v.14.

4. *Lucis fugam*. Basiliscus lucem fugit: Ita & Satanas

tanas lucem veram, Christum, fugit, quia tenebrarum Spiritus est, Eph. 6. v. 12.

DIABOLUS EST PHARAO.

165. 1. *Filiorum intentar occisionem*, Exod. 1. v. 22. Ita filios spirituales Ecclesie occidere satagit Satanas, ne semen spirituale Christi, Gal. 3. v. 14. multiplicetur, sed dissipetur, Luc. 22. v. 33.

2. *Opera obstetricum imploratione*, Exod. 1. v. 16. Sic Diabolus hæreticis obstetricibus progenitos liberos spirituales occidere nititur, Matth. 23. v. 15.

3. *Aperta persecutione*. Pharaonamque 'aperto Marte Israelitas preffit: Sic Diabolus ferro & armis Ecclesiam per Tyrannos suos persequitur, Matth. 23. v. 34. apros illos, Psal. 80. v. 14.

4. *Superbia demonstratione*. Quis est Dominus? Exod. 5. v. 2. ajebat Pharaon; sic Diabolus altò supercilio humile Christi regnum spernit in hoc seculo, donec tandem ipsius plenè aboleatur in altero, 1. Cor. 15. Contemptus hujus exemplum est, Marc. 6. v. 3.

5. *Nominis ratione*. Pharaon. *Dissipantem* notat; Sic Diabolus hominum mentes per discordiam dissipat: Pacifici enim sunt filii Dei, Matth. 5. v. 9. Ergo non amantes pacem sunt filii Diaboli. 2. *Denudantem*, Luc. 10. v. 30. Confer etiam Ezech. 16. v. 3. 4. 5. seq.

6. *Interitum & excisione*. Tandem Pharaon excisus, in mari rubro submersus: Sic Diabolus in judicio penitus, in mari rubro damnationis, submergetur, Apoc. 19. v. 20.

7. *Fraudis machinatione*, Exod. 1. v. 10. *Sapienter opprimamus Israel, ne bello ingruente addatur inimicis nostris, expugnatisque è terra egrediatur*: Ita Satanas

Satanas

Satanas contra verum Israelem, pios scilicet, fraudes machinatur, ut eum opprimat, ne addatur inimicis ipsius, angelis bonis, *in die iudicii*, & è terra mundi egrediatur.

8. *Afflictionis multiplicatione per prapósitos*, Exod. 5. v. 6. Satanæ prapósito mundus est, operas exigens has à veris Israelitis, ut Pharaoni infernali, in hoc mundo, & edificent domos thesaurorum; cum tamen sciant, veros thesauros solum in Deo esse, veramque domum in cœlo, Jer. 10. v. 16. Psal. 119. v. 56. 98. Matth. 6. v. 20. 21. Luc. 12. v. 33. Spernamus igitur thesauros mundi cum Mose, Hebr. 11. v. 26. Jac. 5. v. 3. Verum thesaurum nobis collegit pater verus, Luc. 18. v. 22. hunc omnis colligat filius verus.

9. *Operarum impositione*. Luti & lateris operibus exercebantur Israelitæ, Exod. 5. v. 7. In hoc mundo verifamur, circa lateres, uno verbo: *mundi vanitates*, & humanarum rerum *fragilitatem*, quam lateres significant, vel *vilitatem* quam lutum. In has miseras, protoplastorum lapsu, nos Satan coniecit.

SATANAS DRACO.

166. Apoc. 32. v. 13. 1. *Ob sibilum & flatum contagiosum, quem emittit*; aereque infecto, morbum pestilentem gignit: Ita suggestio Diaboli sibilus est, quo simulac animam inflat, eam inficit malo cogitationis veneno, & si accesserit delectatio consensusque peccati pestem inducit, Jac. 1. v. 14. 15. Sap. 2. v. 24.

2. *Ob morsum*. Draco quoque morsu necem infert: Sic Diaboli morsus mortem attulit, Sap. 2. v. 24. Rom. 5. v. 12.

4. *Ob venenum*. Draco venenum habet in lingua: Sic Diabolus Gen. 3. v. 1. *cur venit vos?*

4. Ob

4. *Ob caudam: vim in cauda habet Draco:* Ita cauda Satanæ mors est, quâ ultimo nos pungit; Stipendium enim peccati mors est, Rom. 6. *ψ.* 23.

5. *Ob somnum rarum. Draco raro dormit:* Ita Diabolus semper vigilat, Luc. 11. *ψ.* 24. 1. Petr. 5. vers. 8. Apoc. 12. v. 12.

6. *Ob excacationem. Draco excacat Elephantes.* Sic Diabolus homines 2. Cor. 4. v. 4. Hanc excacationem iusto iudicio Deus permittit Esa. 29. *ψ.* 9. & 12. Sap. 2. *ψ.* 21. 1. Joh. 2. *ψ.* 11.

7. *Ob maris commotionem. Draco mare commovet:* Ita Diabolus impios, qui sunt sicut mare, Esa. 57. *ψ.* 20. movet, ad quævis scelera; Tyrannos instar maris efferverescere facit, Pf. 46. *ψ.* 4.

8. *Ob cristas.* Dracones enim cristas habent, autore Plinio. Diabolus cristas superbiæ habet; has Christo cristas ostentavit, Matth. 4. *ψ.* 9. *si adoraveris.*

8. *Ob serpentorum ovorum haustionem.* Dracones ova haurire, ex Plinio discere est. Homines impii serpentes sunt; generosa proles & semen serpentis, Gen. 3. *ψ.* 15. Pariunt & hi ova, hoc est, mala opera, quæ haurit infernalis Draco ille, operibus tenebrarum gaudent Esa. 59. v. 5.

10. Addo ex Plinio unum: plana & plena fides apud Plinium esto lib. 37. cap. 10. historiarum naturalis. E cerebro *Draconis sit gemma Dracontia, sed vivi macerati & occisi, invidiaque citò morientis; quando primum medicamenta soporisfera eum fefellerunt.* Nobis cerebrum, vel sapientia infernalis Draconis venenosa fuit & exitialis in lapsu Adami, sed CHRISTUS per mortis propriæ somnum, soporem iniecit huic Draconi, vivum maceravit, caput contrivit, præcidit, ex nostro lapsu meras gemmas produxit, omnia restituens, consum-

Summativè in altera vita, cujus gloria gemmè apparatu scribitur, Apoc. 21. v. 19.

ABIMELECH EST IMAGO

malitiæ Satanicæ, Jud. 9.

vers. 53.

167. *Regnum affectabat* Abimelech. 1. Affectavit etiam regnum super genus humanum Satanas, quia ejus invidiâ mors intravit in mundum, Sap. 2. v. 24. mors regnavit. Rom. 5. v. 12.

2. *At idem tyrannus lapide percussus interiit*, Jud. 9. v. 53. Ita & Satanas pessundatus est à lapide angulari, Eph. 2. v. 20. Luc. 20. v. 18. percussus est, contritus est, Gen. 3. v. 16.

3. *Morte aliorum ad regnum sibi aditum fecit Abimelech*: morte protoplastorum regnum suum stabilivit Satanas, sibi que per mortem aditum fecit ad regnum suum tenebrarum.

4. *Hujus Abimelechi infernalis fraudes declinabimus.*

1. *Civitatem mundi relinquendo*, ut Thebezani fecerunt, v. 51. d. 1.

2. *Ad veram turrim confugiendo*; hoc est, nomen Domini, Prov. 18. v. 10. Plal. 61. v. 4.

3. *Januam cordis custodiendo*, ne eam pravæ voluptates irrepant.

4. *Hofes in tecto*, ut vigilantes, observando, ut typicè v. 51. d. 1.

SATANAS DRACO

rufus.

168. Apoc. 12. v. 3. 1. *Ob sanguinem Ecclesia*, quem cruentas excitando confusiones effundit. Ipse enim homicida est ab initio. Joh. 8. v. 44. & Caini pater, qui Abekem justum occidit, 1. Joh. 3. v. 12. Gen. 4. v. 8.

Timea-

Timeamus ergò Draconem hunc rufum, sanguinem nostrum instar leonis rugientis sitientem, I. Petr. 5. v. 8. & tempori pretium ponentem, Apoc. 12. v. 12.

2. *Ob igneum furorem*, quo erga nos inflammatus est, ex quo meritò rufus dicitur.

3. *Ob damna multiplicia*, qualia ignis infert, cujus ille refert colorem Draco: dicitur *σὺρρός* d. l. Apoc.

4. *Ob mysticam significationem*. Ob ferculum rufum vendidit primogenituram Esau Gen. 25. v. 30. & 33. Talis est Satanas, ob peccatum à jure filiorum Dei rejectus. Nah. 2. v. 3. Clypei Chaldæorum igniti sunt: Chaldæis infernalibus clypeus fidei opponendus, Eph. 6. v. 13. Cum nos territant, & tela sua ignita vel dentes ostendit Draco hic rufus. Possunt & alia applicari, ut

5. Draconis magnitudo & vastitas, quæ notare potest Diabolipotentiam & vires. Vide D. Frantz. pag. 746. seq. animalium hist.

6. Morsus Draconum non magnum statim infert dolorem: Ita Diaboli insidiæ non statim patefiunt, & dulcis videtur ad peccatum sollicitatio.

7. Carminibus hominum delectatur Draco: Carmina hominum sunt sermones impij, spurci, impudici, Eph. 5. v. 4. his Satanas delectatur.

DIABOLUS EST COLUBER

tortuosus.

169. Esa. 27. v. 1. visitabit Dominus super Leviathan serpentem vectem & super Leviathan tortuosum: hic est Satanas.

1. *Ob errorum, quibus homines effascinat, varietatem*: hinc illa hæresium plus quam Lernæa monstrifitas, omnibus Ecclesiæ seculis.

2. *Vitiorum multipliciorem*. Tortuosus enim co-

H

luber

luber ille multis vitis tortuosis homini insidiatur; modò eum per viam tortuosam *honoris*, modò *opum*, modò *voluptatis* in suos anfractus deducere satagit: Hæc enim omnia à Diabolo sunt, quia à mundo, 1. Joh. 2. v. 16. hujus autem princeps est. Joh. 14. v. 30.

3. *Decipiendi calliditatem*, de qua 2. Cor. 11. vers. 3. 1. Theff. 3. v. 5. Eph. 6. v. 11.

4. *Latrocinandæ commoditatem*: In viis namque tortuosis commodior latrociniorem ratio est. Ita in tortuosis mundi viis latet serpens Diabolus, & feliciter latrocinia exercet.

5. *Terriculamentorum objectionem*, quæ facilis in viis anfractuosis: Hinc tot generatentationum.

DIABOLUS EST

Pardus.

170. 1. *Ob singularem in oculos humanos furorem*, quo Pardus in oculos hominis fertur, teste Basilio: Ita Diabolus furit in oculos hominis corporales, concupiscentias mundanas instillando, 1. Joh. 2. v. 16. Spirituales effascinando Eph. 4. v. 25. 2. Cor. 4. v. 4.

2. *Ob pellis varium colorem*, Jerem. 13. vers. 23. Ita Diabolus in varias formas se transmutare potest.

3. *Ob astutiam*. Caput enim deforme occultat, unguis diligentissime custodit Pardus. Reliqua membra animalibus ostendit: Sic Diabolus caput serpentinum occultat, ne agnoscat, verus ille coluber. Apoc. 12. v. 12. sed postea insilit, sicut Pardus, in pulchritudine sui captis apparens. Sic olim se captos conquerentur impii, Sap. 5. v. 6. *Erravimus à via veritatis, & justitiae lumen non luxit nobis.*

4. *Coloris suavitatem*, quæ in Pardo esse scribitur: sic Diabolus sæpè in angelum lucis se transformat, & suavem

suavem odorem emittit, cum intus fœtor plurimus sit.
Suavis ille odor Diaboli est

1. In mundo scandaloso.

2. In concupiscentiæ nostræ incendio pernitioso.

5. *Lingua rationem*, quæ instar limæ paulatim absumit, qualis pardo esse scribitur: Ita hæresis, lingua Diaboli, paulatim animam consumit, conficitque, Matth.

23. v. 15. *Facitiscum filium Gehenna.*

SATANAS CHRISTUM, ET

quæ Christi, nescit.

171. *Rex novus in Ægypto, qui Josephum ejusque familiam non noverat, extitit, Exod. I. v. 8.* Talis est Satanas, qui est Rex in Ægypto hujus mundi Eph. 6. v. 14. qui Christum ignorat, ejusque familiam spirituales, Eph. 3. v. 15. Hinc persecutiones tot movet, Matth. 23. v. 34. Joh. 16. per tot, Matth. 16. v. 18. *portæ inferorum non prævalebunt.* Ergo pugnam antè tentarunt.

DIABOLI STUDIUM.

172. *Terram perambulasse dicitur Satanas, Job. 1. v. 7.* Terra hæc est mundus, quem Satanas perambulat, sicut leo rugiens, 1. Petr. 5. v. 8. *Draco furens, Apoc. 12. v. 12. latro quærens, Joh. 8. v. 44. bestia discurrens, Luc. 11. v. 24.* Cur perambulat? nisi ut dilaniet, sicut leo, veneno perimat, ut Draco, occidat, ut latro, discerpatur, ut bestia.

DIABOLUS PERPETUIS CON-

scientiæ furiis agitatur.

173. *Querit requiem & non invenit, Luc. 11. v. 24.* Hic Satanas irrequietus Spiritus perpetuis malæ conscientiæ stimulis agitatur, ob iratum judicem Deum, Idcirco & ipse irâ plenus ad homines descendit, ut eorum pernitie aliquam requiem sibi conciliet, Apoc. 22.

v. 12. sed frustra quærit, requiem non inueniet; sola enim vera quies omnium creaturarum in solo creatore Deo.

DIABOLUS SEMPER
inimicus.

174. *Mons Seir dicitur perpetuus Israelitarum inimicus.* Ezech. 35. ψ . 5. Hic est Satan, qui perpetuus verorum Israelitarum inimicus, Matt. 13. ψ . 25. ψ . 6. ibid. hunc montem *sanguis dicitur persequi*: Hic est Christi, cujus sanguis fortius clamat, quam Habelis, Hebr. 12. ψ . 24. & martyrum, cum ad vindictam sui sanguinis Deum provocant, Apoc. 6. ψ . 10. Hujus inimicitiae semina in Paradiso sparsa; postea longè lateque disseminata sunt.

SATANÆ ΕΠΙΧΑΙΡΙΚΑΚΙΑ.

175. Ezech. 32. ψ . 31. *Consolatus dicitur Pharao de multitudine interfectorum.* Infernalis Pharao Satanas est, nam Pharao significat dissipatorem: Talis est Satanas, omnia dissipans, Deus confusionis est Satanas, sicut contra verus Deus ordinis, 1. Cor. 14. vers. ult. Gaudebit ergò in inferno de multitudine pereuntium, sicut Angeli de salute poenitentium, Luc. 15. ψ . 10. Deut. 30. v. 9.

POTENTIA SATANÆ

magna.

176. *Clypeus Goliath*, 1. Sam. 17. v. 6. æreus erat, quo humeros tegebat. Hastile ingentis magnitudinis est imago potentiae Satanae, cujus arma formidinem incutiunt, *Clypeus ergò fidei arripiendus est*, Ephes. 6. ψ . 16. & *contemendum est hastile, hastâ fractâ mortis*. 1. Cor. 15. ψ . 55. 2. Sam. 23. vers. 21. *in Banaja praefiguratum*. Nobisque hasta Saulis infernalis declinanda,

ta, ut Jonathan, 1. Sam. 19. v. 10. fecit, ipse suâ perit hactâ Satan, ut Saul 1. Sam. 31. v. 6. quando eum Christus interfecit morte suâ, 1. Cor. 15. v. 55.

DIABOLI FRAUDULENTIA & mundi.

177. *Delila didicit, in quo sita fortitudo Simsonis, Jud. 16. v. 15. eo fine, ut captum Simsonem in manus traderet Philistinorum.* Talis Delila Satan est, & mundus, ille leno spiritualis, hic scortum, ad fornicandum post alienos Deos. Hi sunt concupiscentia oculorum, carnis, superbia vitæ, 1. Joh. 2. v. 16. Quod ut efficiat, vires uniuscujusque probè cognoscit & variis concupiscentiæ objectis blanditur, 1. Joh. 2. v. 16. ut captos in manus infernalium Philistinorum tradat, 2. Tim. 2. v. ult.

PIETATEM SATAN impedit.

178. *Jerobeam non permisit populum Israeliticum Deo Hierosolymis cultum præstare, 1. Reg. 12. vers. 28.* Ita Diabolus impedit spirituales ascensum ad Ecclesiam & pietatis exercitium. Sæpè internam mentis quietem & pacis visionem turbat, ut cultum precationis impediatur. Diabolus autem verus Jerobeam.

1. *Nomine*, Jerobeam significat populi auctorem, sive eum, qui auget populum. Talis auctor in Paradiso Satanas videri voluit, suadens defectionem, hoc argumento, fore, ut divinâ scientiâ protoplasti auferentur, Gen. 3. v. 2. 4.

2. *Conditione*. Jerobeam servus fuit Salomonis, postea Israelis hostis factus est, 1. Reg. 11. vers. 26. Ita Diabolus primò Dei servus fuit, in innocentia adhuc permanens: postea ejusdem factus est inimicus, Joh.

8. v. 44. & Israelitarum verorum, hoc est, omnium piorum.

3. *Idololatria institutione*, 1. Reg. 12. v. 28. *Jerobeam excogitato consilio, fecit duos vitulos aureos & dixit: nolite ultra ascendere in Jerusalem? Ecce Dni tui Israel.* Ita Satan omnis idololatriæ autor, semper ejus femina sparsit

1. In Ethnicis, quos superstitionibus,

2. Judæis, quos hypocrisi,

3. In malis Christianis, quos falsâ Christianismi specie & fuce & cultu Idololatriæ Antichristianæ turbæ dementavit. Vel duos illos vitulos non malè de odio Dei & proximi intellexeris.

4. *Manus arefactione*, 1. Reg. 13. v. 4. cum virum Dei comprehendi voluisset Jerobeam: Ita Diaboli manus protinus exaruit, quando eam Christo iniecit, tentando, cumque cruci suffigendo Matth. 4. vers. 11. 1. Cor. 15. v. 55.

5. *Seminis Jerobeam extirpatione*, de qua 1. Reg. 15. v. 29. Ita omne Diaboli semen, peccatum, mors, impii in judicio extremo planè excidentur & in lacum illum piceum projicientur, Apoc. 20. v. 14.

DIABOLUS INSIDIATUR

omnium saluti.

179. *Decipula in semita posita esse dicitur impiis*, Job. 18. v. 10. Decipula illa Satanas est, qui malis, impiis, probisque simul, decipula est super viam; Illos indurando & decipiendo, per socios, Psal. 141. vers. 9. Jer. 5. v. 26. hos tentando & ad malum pelliciendo, 1. Thess. 3. v. 3.

EDUCATIONEM PIAM

impedit.

180. *Pharao graviter tulit Aaronis Mosisque pro-*
posi-

positum, *Israelitas ex Aegypto educere volentium* Exod. 5. v. 2. Ita Diabolus graviter fert, si pii parentes liberos suos pie educare, & ex servitio Diaboli, in quod proni sunt, 2. Tim. 2. v. 22. educere satagant. Verè enim mundus hic malè educatus est Aegyptus, in qua frustra illi serviunt Diabolo, in peccatorum luto se volventes & servientes. Bona vero educatio facit homines pietate & virtute Deo liberè servientes, mundi servitium asperrantes.

ORATIONEM IMPEDIIT

Satanas.

181. *Sicut Holofernes aqua ductum Berbulie incidit curavit*, Judith. 7. v. 6. Ita Satanas orationem impedit sapè, ut divini solatii fluentia deficient. Deficiunt verò, cum, per negligentiam precum, verba illa melliflua, *Pater noster*, non reficiunt. Verè enim precatio fidelis est instar aquæ ductus: nam cum in arida hujus mundi cremo nullatibi aqua solatii est, ad aquæ ductum precum, & senties, quanto te Deus solatio proptinus sit refecturus, Psalm. 77. v. 3. David hujus consilii autor.

DIABOLI IMPERIUM IN
hoc mundo.

183. *Domus Babylonis Draconibus impleta dicuntur*, Esa. 13. v. 22. *Domus autem Babylonis mundus est*, in quo infernalis ille *Draco* regnat, Apocal. 12. vers. 9. Ille est princeps mundi, Joh. 14. v. 30. cap. 12. vers. 31. cap. 16. vers. 11. princeps aëris, Eph. 2. vers. 2. Dominus mundi, Eph. 6. vers. 12. qui in mundo est, 1. Joh. 4. vers. 4. idè hanc domum suam imperio premit, malitià ædificat.

H 4

SATA-

SATANÆ INSIDIAS DEPINXIT
in scripturis Deus.

184. *Eliseus regis Syria insidias detexit regi Israel*, 2. Reg. 6. *ψ.* 9. & 10. Magnum hoc erat Dei beneficium erga populum suum. Multò majus est, quod infernalis hostis insidias spirituales nobis depinxit in scripturis, ut eas cavere possimus, 2. Corinth. 2. *ψ.* 11. Hinc *πανοπλίαν* spirituales per Paulum suppeditavit. Eph. 6. *ψ.* 13. & Satanam tanquam Leonem rugientem cavere iussit. 1. Pet. 5. *ψ.* 8. tanquam tentatorem, 1. Thess. 3. vers. 5. nosque cribrare volentem, Luc. 22. vers. 31.

POENITENTIAM IMPEDIT

Satanas.

185. *Pharao populum dimittere volebat, ut sacrificaret in deserto*, Exod. 10. *ψ.* 11. Talis est Satanus, qui semper sacrificia spiritualia piorum impedire satagit, sive per *penitentiam* dilatam, cordis contriti; quod est acceptum Domino sacrificium, Psal. 51. *ψ.* 19. Esa. 57. *ψ.* 15. cap. 66. *ψ.* 2. sive *beneficentia*, (ut Philip. 4. *ψ.* 18.) negligentiam, ut in Nabale, 1. Sam. 25. sive *laudis & gratiarum* actionis, Hebr. 13. *ψ.* 15. cum divinorum beneficiorum memoriam oblivione deleri facit in impiis.

DIABOLUS SCANDALIS

excæcat.

186. *Molochidolatre tympaña tetigere, ut infantium vagitus non audiretur*. D. Luther. in glossis marg. cap. 7. Jerem. Exempla mundi scandalosa sunt Diaboli tympaña, quibus velut inflammat peccantium animos. Ita scandalosis mundi exemplis Satan sibi devotorum animos obtundit, ut conscientia clamorem

rem non attendant, Rom. 2. ψ . 15. Sed mundo sese conforment, quod vetat Apostolus, Rom. 12. ψ . 2.

DIABOLUS VERBUM E CORDIBUS

securoorum eripit.

187. *Princeps pistorum in somno sibi gestare visus est canistra farina, avesq; ex iis comedere*; Unde Joseph augurium de suspensio fecit. Gen. 40. ψ . 19. Ita qui verbum Dei, canistrum illud spirituale, solum in capite non corde gerunt, aves infernales eripiunt illud. Luc. 8. ψ . 12. Ipse etiam auditor negligens æterni suspensio maclabitur supplicio: Ubi Diabolus carnifex, infernus carcer.

DIABOLUS ARMA SPIRITUALIA

nobis excutere laborat.

188. 1. Sam. 13. ψ . 22. *Philistini omnia arma ex Israel abstulerunt*. Ita Satanas spiritualibus Israelitis arma excutere laborat, verbi gladium, fidei scutum, salutis galeam, ocreas Evangelii, ex Eph. 6. ψ . 12. seq. Caveant ergo sibi milites Christiani.

DIABOLUS SEMEL CAPTOS

non facile dimittit.

189. *Gileadita Ephraimæos debellantes, omnes transitus Jordanis occupaverunt, ne qui effugerent*, Jud. 12. ψ . 5. Ita Satanas debellans animam, omnes transitus conversionis claudit. Conversio autem vera transitus est, quo per mare hujus mundi ad Deum transitus: Ne ad Deum transeamus, Satan impedire laborat: caveamus.

DIABOLUS NOSTRO INTE-

ritu delectatur.

199. *Non nisi suspensio Mardocheo animam exhilarare Haman potuit*: Esther. 5. ψ . 13. ita Satanas nunquam,

H 5

quam,

quam, nisi pereuntibus nobis, letatur: unde pios cribrare conatur, Luc. 22. ψ . 31.

DIABOLUS NON, NISI OB

peccata, nocere potest.

191. Jud. 3. ψ . 12. *Eglon confortatus est contra filios Israel, malum facientes.* Satanastalis est Eglon, qui ob peccata hominum potestatem accipit in homines, eos divexandi, Matth. 12. ψ . 43. 2. Petr. 2. ψ . 20. Sic peccatis Israelitarum succensus Jehovah, Satanæ permittit incitare Davidem ad numerandum populum, 1. Chron. 21. ψ . 1. Caveamus ergo peccatum, ne Diabolus in nobis inveniat jus & reatum.

DIABOLUS IN FINE MALI-

tiam ostendit.

192. Job. 40. ψ . 12. *Stringit caudam, sicut cedrum Behemoth.* Diaboli imago, qui adveniens primò suaviter blanditur; Gen. 3. ψ . 5. At abiens caudam stringit, hoc est, malitiam & versutiam suam exferit omnem. Hoc piis etiam contingit in ultimo mortis articulo, quo serpens ille stygius virulentam in tentationibus caudam stringit. Hæ sunt caudæ scorpionis, Apoc. 9. ψ . 10. aculeata; sed illud *sit solatio*, quod caput contritum illi sit, quod Dominus *caudam illius*, sicut Moses Exod. 4. ψ . 4. *lit apprehensurus* nosque defensurus, ne ex manibus Christi eripiamur, Joh. 10. 28. *Terrori* hoc sit impiis, qui concupiscentiis patris, Joh. 8. 44. morem gerentes, ni respiciant, magnò suò malò sentient ultimum Satanæ impetum, in hora mortis inchoativè, in inferno *completivè*, sine ullo tamen fine & *complemento*. Terrori hoc Stoicis illis, qui universalem Dei misericordiam & Christi meritum pernegantes, olim sentient, ni respiciant,

cau-

caudam hujus Behemoth, cum cor patris misericordia
universali circumfluentis, denigrare voluerint.

DIABOLUS MUNDI DELITIIS

deditos opprimit.

193. *Sichem Dinam, filias regionis visuram, oppres-
sit, virginitatis florem abstulit, Gen. 34. v. 1. 2.* Sichem
princeps terræ Satanas est, princeps mundi & rector
tenebrarum, Eph. 6. v. 12. Dina animam carnalem
notare potest. Filia terræ sunt hujus mundi volupta-
tes, 1. Joh. 2. v. 16. quas cum visere volunt homines,
iisque se addicere, confestim eos Satanas opprimit, in
suum amorem pelliciens, virginitatis spiritualis florem,
Christo, ut Sponso, Ose. 2. v. 19. debitum, 1. Cor. 11. v. 2.
Apoc. 14. v. 4. aufert, & ad spirituale divortium adigit.
Has ergo terræ filias aversemur: hujus enim terræ fi-
liaz *non cæli*, ex quo ejectæ, Gal. 5. v. 19. Terræ
filiaz sunt, quia terrena sapiunt, Phil. 3. v. 19. Harum
voluptatum deus venter est, quò humi serpunt, ut
serpentinam naturam referant, terram comedant, ty-
picè Gen. 3. v. 14. Hic venter impletur bonis terrenis,
Psal. 17. v. 14.

DIABOLUS MENDAX PRO-
missor, tentator.

194. *Rabface terram similem promittebat Israeli-
tis, quam tamen dare non poterat; sed ut magnificis pro-
missis eos ad deditionem pelliceret, Esa. 63. v. 17.* Diabo-
lus Adamo primo: *Deo eris similis* Gen. 3. v. 5. Adamo
secundo: *Hæc omnia tibi dabo*, Matth. 4. v. 9. sed hæc
sunt mendacia promissa, mendacis Spiritus Johan. 8.
v. 44. *Similis mendaci Propheta, qui virum Dei à
via præscripti abduxit, mentiens ei, 1. Reg. 13. vers. 19.*
Rabface significat principem deoscularum. Diabolus
est princeps deosculans nos, & ad defectionem à Da-
vide

vide nostro Christo, invitans, ut 2. Sam. 15. ψ . 5. Oculum hoc præbet per mundi delitias: Cave, si fapis; oculum enim oforis est, Prov. 27. ψ . 6. Rabaſce *pincerna* erat; Diabolus poculum vertiginis & ſpiritualis ſcortationis in manu habet, quod per meretricem ſuam *mundum* propinat. Non ergo fidem habeamus huic Spiritui, vel ejus afflatu percuffis, 1. Reg. 22. ψ . 11. qui ſigna mendacia proferunt, 2. Theſſ. 2. ψ . 9. quorum pars in inferno erit. Apoc. 21. ψ . 8.

DIABOLUS FUGIENTES perſequitur.

195. *Laban Jacobum fugientem perſequitur*, non item ſervientem: Gen. 31. v. 23. Ita Diabolus, non ſervientes ſibi perſequitur, ſed fugientes inſtar venatoris, qui ſeram, retibus ſe ingerentem, non inſequitur, fugientem perſequitur, ut capiat, enecet. Hinc Pſal. 91. ψ . 3. venator dicitur.

DIABOLUS SPOLIAT peccatorem.

196. *Nebucadnezar vafa templi abſtulit, eaq, tranſtulit Babylonem*. 2. Chron. 36. v. 17. Ita Diabolus, poſtquam animam, tanquam Dei templum, ob peccatum derelictum Oſc. 9. ψ . 12. capit & ingreditur, Luc. 11. ψ . 24. ſpiritualia aufert, & homines occæcat, 2. Cor. 4. ψ . 4. in regnum ſuum tranſfert, quod eſt vera Babylon.

1. *Nomine*. Babylon confuſionem ſignificat: In regno Satanæ mera eſt confuſio: Unde illud Scriptura regnum tenebrarum nominat, Eph. 6. ψ . 12. 13.

2. *Potentiâ*. Babylonix regnum potens erat: Jerem. 51. v. 20. Regnum Diaboli potentiſſimum, Eph. 2. ψ . 2. cap. 6. ψ . 12.

3. *Tyran-*

3. *Tyrannide.* Babylonis regnum plenum Tyrannide, vide supra Jerem. 51. vers. 20. Tyrannus sæviens Diabolus, corpus animamque perdens: Sap. cap. 5. vers. 6.

4. *Magnitudine.* Magna Babylon urbs fuit. Magna Satanæ urbs est immundus mundus. Eph. 6. ̄. 13. 1. Joh. 2. ̄. 16.

5. *Spiritali inebriatione.* Apoc. 17. ̄. 6. Inebriare dicitur Babylon in regno Satanæ. Spiritualis scortatio inebriatio est: Unde difficulter ad sobrietatem redire spiritualiter ebrios, dicit Apostolus, 2. Tim. 2. v. ult.

6. *Captivazione nostri.* Dum enim adhuc in mundo sumus, ad aquas Babel sedemus, Psal. 137. v. 1. ut olim Israëlitæ in Babylone captivi tenebantur.

7. *Interitu.* Tandem cecidit Babel, Esa. 21. vers. 9. cadet & Satanæ regnum. 1. Cor. 15. v. 55. seq.

DIABOLUS SEDUCENS AD

peccandum moro arbori similis.

197. *Morus arbor* primò fructus *albos profert*, qui tandem *rubescunt* & postremò *nigrescunt*. Talis arbor Satanæ est, cujus fructus peccatum primò album apparet, & sic levitate blanditur: Jacob. 1. v. 14. per malos socios Prov. 1. ̄. 10. Syrach. 2. ̄. 2. postea rube-
fcit; unde peccata coccinea ac rubra vocantur, Esa. 1. ̄. 18. Tandem nigrescunt planè, cum conscientia nos accusat, Deum nigrum & formidabilem pingens, nisi curata albescant. Esa. 1. ̄. 6. & nive candidiora fiant, Pl. 51. ̄. 9.

DIABOLUS HOMINES

seducit.

198. *Puteos Abrahami terrâ impleverunt Palestini,* Gen. 26. ̄. 15. invidiâ felicitatis Isaaci impulsî. Talis invidus Satan est, Sap. 2. vers. 24. qui fontem animæ
vel

vel cordis terrenis curis implere anntitur, Luc. 8. v. 14. crapulâ, Luc. 21. v. 34. hi sunt terrena sapientes, Phil. 3. v. 19. idque tum maximè agit, cum pios in cursu pietatis alacres animadvertit, florescere videt. Ita Davidem ad adulterium, & populi numerationem impulit, 2. Sam. 11. & cap. 24. Petrum ad abnegationem, Matth. 26. *Cordis itaque fontem hunc nostri diligenter custodiamus, virtute Spiritus Sancti muniamus, lapidem verum Christum ori ejus obdamus, ne impurus reddatur à Satana impuro, aut membris ipsius, impuritatis litantibus.*

TENTATIONES DIABOLICÆ.

199. *Satanas Jobum ulceribus percussit, Job. 2. v. 7.* Sic conscientia ulceribus pios percutit; quando corda illorum telis ignitis, Eph. 6. v. 16. vulnerat. Ita, ut coram Mose, Lege, stare nequeant, ut Exod. 9. v. 11.

TENTAT DIABOLUS MAXIME, CUM bonum opus constituimus facere.

200. *Pharao Israelitas maximè tentabat, cum ex Aegypto egredi vellent, Exod. 5. v. 3.* Ita quoties à malitia ad pietatem nos convertimus, Diabolus impedire annititur, 2. Cor. 6. v. 16. cap. 11. v. 3. 1. Thess. 3. v. 5.

SATANAS TENTATOR
semper est.

201. Apoc. 12. *Satanas ter Draco dicitur (imò sæpius hoc nomen repetitur) ad indicandam, tentandi nos & divexandi, indefessam diligentiam. Draco enim est*

1. *In vite principio: Simulac enim usus rationis se exserit, tentat nos, ut per enormia delicta, frædifra-*
gos

gos faciat, voluptatibus juvenilibus nos immergat, quas fugere monet Apostolus, 2. Tim. 2. ψ . 22.

2. *In medio vita tentare non desistit*: Est enim velut leo rugiens 1. Pet. 5. ψ . 8.

3. *In vita sine non cessat tentare*, ut animam eripiat carne in desperationis barathrum præcipitet & a culco mortis suo pungat. 1. Corinth. 15. Sancti ergo angeli adsunt, ut animam in sinum transferant Abrahami, Luc. 16. ψ . 22.

DIABOLUS TORTOR

malorum.

202. *Zedekias Babylonem captivus abductus est, ejus milites dispersi, filii necati, ipse quoque orbatus oculis est, catenisq; ligatus*, 2. Reg. 25. ψ . 5. 6. seq.

Tristissimus hic est peccatorum status, qui, impletâ iniquitatum suarum mensurâ, Gen. 15. 16.

1. In judicio extremo à Satana *obsidione cingentur*, fugam tentabunt.

2. Sed non effugient velut Zedekias, Apoc. 6. ψ . 16. Verùm potius

3. *Dispergentur omnes iniquitatis ovesque*, Ps. 1. ψ . 5.

4. *Oculis orbabuntur*, cum in tenebras exteriores *projicientur*, Matth. 8. & catenis tenebrarum, cum principe earundem, *ligabuntur* Jud. Epist. ψ . 7. & velut lapide alligato in abyssum inferni *projicientur* Jerem. 51. ψ . 63. quia peccata impiorum in terra & cælo ligata Matth. 18. ψ . 18. Hinc ligati pedes, manus, Matth. 22. ψ . 13. præcipua malitiæ organa.

SATANAS IN ANGELUM

lucis se transformat.

203. *Sicut fulgur de cælo decidens, Satanas visus est Christo*, Luc. 10. vers. 18. Hæc est Satana hypocrisis, quâ

quâ se sicut fulgur & verum lucis angelum simulat.
 2. Cor. 11. ψ . 14. Sed est tantum sicut fulgur, speciem
 habet saltem externam. Hinc Christus dicit; *Vidi sicut
 fulgur cadentem Satanam.* Hoc fulgur brevi discuti-
 et Dominus in die iudicii, ne amplius pios, in tentationi-
 bus, perterrefaciat, cum ab omni malo liberabimur.
 2. Timoth. 4. vers. 1. De his fulguribus, Psal. 18. ψ . 13.
 Psal. 77. ψ . 19. in tentationibus, micantibus.

SATANAS IN ANGELUM lucis se transformat.

204. Jer. 41. ψ . 6. *Ismael plorando 80. viros dece-
 pit, callide simulans, nequam & sanguinolentum ani-
 mum occultans.* Talis Ismael Satanas est, qui in occur-
 sum peccatoribus procedit, & ubi eos blandis verbis in-
 escavit, in peccati viam mediam abducit, & animam oc-
 cidit. Hinc homicida ab initio. Joh. 8. v. 48. Animum
 autem sanguinis nostri sitientem occultat. Nam in
 Angelum lucis se transformare potest, 2. Cor. 11. ψ . 14.

DIABOLUS ADHUC vexat pios.

205. Gen. 3. ψ . 16. *Christus contrivit caput serpen-
 tis:* Ergo adhuc corpus vivit, cum caput contritum
 sit: Membra adhuc hostiles exercent inimicitias. Sa-
 tanæ membra sunt peccatum, mors, quæ in decretorio
 demum die funditus tollentur. 1. Cor. 15. v. 56. & to-
 tum corpus infernalibus flammis finaliter destinabitur,
 Matth. 25. ψ . 41. Apoc. 19. vers. 20. cap. 20. ψ . 10. col-
 lumque ipsum à Christo, ut caelesti Josua, Josua 10. ψ . 24.
 pessundabitur.

SATANAS LEO.

206. 1. Petr. 5. vers. 8. *Satanas circumit vos, tan-
 quam*

quam leo rugiens, quarens, quem devoret, Hic leo est Satan.

1. *Ob fortitudinem & potentiam.* Num. 23. *ψ.* 24. Ita Diabolus fortis & potens est. Job, 41. describitur ejus potentia prolixè.

2. *Excubias,* quas agit leo Gen. 49. *ψ.* 9. Psalm. 7. v. 3. Ita Diabolus agit excubias, 1. Pet. 5. v. 8. ut animas nostras rapiat.

3. *Securitatem.* Leo securus Numer. 23. v. 24. Ita Diabolus neminem timet.

4. *Prædationem.* Deut. 33. vers. 20. Ita Diabolus protoplastos, & posteros spoliavit. Gen. 3. v. 6. nudos effecit, Ezech. 16. v. 7. Apoc. 3. v. 18. vestibus justitiæ privavit, quas leo de tribu Juda reddidit, Esa. 61, II.

5. *Rugitum.* Jud. 14. *ψ.* 5. Ezech. 22. v. 25. Ita Diabolus leo rugiens est, 1. Pet. 5. vers. 8. prædam animarum expetens, Luc. 22. v. 31.

6. *Mysticam significationem.* Leonem rugientem occidit Simson. Jud. 14. v. 5. seq. Et David 1. Sam. 17. v. 34. *oviculam rapturientem.* Ita Christus fortior Satanâ, Luc. 11. v. 22. Esa. 49. v. 24. Amos 3. v. 12. verus pastor. *Benaja similem typum gessit* 2. Sam. 23. v. 20. *Leo Prophetam inobedientem in via occidit* 1. Reg. 13. vers. 24. Ita Diabolus Adamum in via inobedientiæ, Rom. 5. v. 12.

7. *Ob metum:* Leone in plateis discurrente, nullus non timet. Prov. 20. v. 2. Amos 3. v. 8. Ita Diabolus merito metuimus, in hujus mundi plateis libero cursu grassantem, imò summa imis, quadrata mutantem rotundis.

8. *Confractionem.* Leo omnia comminuit, etiam ipsa ossa. Esa. 38. v. 13. Ita Diabolus omnia terrore implet, frangit. Id maximè liquidum fit, ubi Diabolus hominem tentare incipit.

9. *Occultationem.* Occultat se leo. Thren. 3. vers. 10. Ita Diabolus latet post principia, ut fallat. 2. Cor. 11. vers. 2.

10. *Typicam praefigurationem.* Daniel in foveam leonum, sine suo damno, conjectus, Dan: 6. v. 22. Mundus est leonum fovea. Psal. 57. v. 5. quos tamen spernimus inulti, Psal. 91. vers. 13. licet in hac fovea simus, mundi scilicet, in qua leo homo, Psal. 7. v. 3. Psal. 10. v. 9. Pf. 22. v. 22. Pf. 35. v. 17. Psal. 57. vers. 5. leo Diabolus 1. Pet. 5. v. 8. nec tamen piis nocet homo vel Diabolus, quia utrumque vicit Christus, Joh. 16. vers. ult. *Confidite, ego mundum vici.* Domine Jesu, tu vicisti mundum, cur ego timeo in mundi fovea? Cur non triumphas, O anima? Vicit Christus mundum, non sibi, sed tibi.

11. *Furorem:* Hof. 13. v. 7. Leonum ira furibunda. Ita Diabolus furit. Apoc. 12. v. 12.

12. *Dentes & ferociam.* Ita Satanæ dentes sunt ignita tela. Eph. 6. v. 12. 13. lex, peccatum.

DIABOLUS EST VERUS

Leviathan vel cetus.

207. Job. 41. v. 20. Communis est sententia, à cavillis negantium adhuc immunis, Diabolum hic significari.

1. *Ob negatam capturam.* Leviathan hamò non attrahitur, lingua ejus fune non constringitur: Nullò, nisi peccati hamò Satanus capitur, capitque homines, 2. Tim. 2. v. ult. ut infernalis ille venator, Psal. 91. vers. 3. Nullò fune lingua ejus constringitur; semper enim peccat, peccavit ab initio Joh. 8. v. 44. 1. Joh. 3. v. 8. peccabit, semper accusat, Apoc. 12. v. 12.

2. *Ob negatam servitutem.* d. l. vers. 23. Ita Satanus semper est impiorum Dominus; O servitutem peccatò inquinatam, Rom. 6. v. 6. immundam! Rom. 6. v. 19. immun-

immunda namque conscientia & mens redditur, Titum 1. vers. 15. *periculosam*; serviunt enim desideriis contra animam, Gal. 5. v. 17. 1. Petr. 2. v. 11. Præterea *foedus nullum pangit* cum impiis; foedifragus enim est, quamvis impii ratum foedus firmumque putent, Esa. 28. v. 15.

3. *Ob capitis magnitudinem, v. 26.* Caput notat Diaboli potentiam, regnum, robur: Hæc omnia magna maximeque in Satana, unde Princeps mundi, Joh. 14. v. 30, potestas tenebrarum, Col. 1. v. 13. rector mundi & tenebrarum, Eph. 6. v. 12. fons omnis mali in mundo, 1. Joh. 2. v. 16. appellatur. Hoc caput Christus contrivit, Gen. 3. v. 16. quando Satanas in Christo nihil habuit, Joh. 14. v. 30. Ille verò hujus regnum armis spiritualibus exiit, Luc. 11. v. 22.

6. *Ob pugna peritiam, v. 27. d.l. Jobi.* Satanas pugnae peritissimus, serpens ille antiquus & miles veteranus: Hoc cum quisquis pugnat, non vincit, nisi cœlitus defendatur: palmam, coronam non accipit, nisi pænopliâ sacrâ, Eph. 6. v. 14. instructus, armisque militiæ nostræ spiritualibus, 2. Cor. 10. v. 4. munitus, hostem adoriatur. Videas *O miles Christiane, ut pugnes rectè, coroneris gloriosè*, 2. Tim. 2. v. 5.

5. *Ob subitam fugam, v. 24.* Veros fidei oculos si in Satanam conjeceris, precum igni flammatis, confestim fugit Satanas, ut Matth. 4. v. 11. *Reliquit Christum Satanam*, 1. Petr. 5. v. 9. Jac. 4. v. 7.

3. *Ob magnitudinem & potentiam, v. 3.* Magnus est Diabolus consiliò, fraudibus, opere ipsò potentiaque, quæ mundi Principem concedet. *Munit palatium suum*, Luc. 11. v. 21. si munit, magnus est; Si palatium habet, potens est.

7. *Ob negatam vestis resurrectionem, v. 5.* Fraudes &

mendacia Satanæ vestis sunt, quæis se angelum lucis coruscantem mentitur. Hanc fraudum vestem nemo hominum retegere potest, ob ingenitam mentis nostræ cæcitatem, & tenebrarum spiritualium, quarum Satan Princeps, affinitatem, Eph. 4. v. 14.

8. *Ob dentium sevitiam, v. 4.* Satanæ dentes peccatum & concupiscentia sunt, quibus subinde mordet, momordit protoplastos, Gen. 3. v. 3. 4. Israelitas, Num 11. v. 20. Dentes potentiam quoque notant, furorem & indignationem, Psal. 37. v. 11. vulnerationem, Psalm. 37. v. 11. Actor. 7. v. 54. Psalm. 57. v. 5. Hos dentes contrivit Christus, Satanæ percussâ maxillâ, summaque eodem ignominia affecto, Col. 2. v. 15. Hi Satanæ dentes terribiles quoque dicuntur. v. 5. Terrorem scilicet incutit fau divaricata leonis illius rugientis, 1. Petr. 5. v. 8. canis illius, animarum nostrarum prædæ spirituali inhiantis.

9. *Ob squamarum qualitatem: Dura enim instar scutorum sunt, d. l. Jobi. Ha sunt impii, duri corde: Conjunctissime sunt;* atrium namque suum Satan diligentissime custodit, Luc. 11. v. 21. conjungunt impii operas, ubi Christus affligendus, ut Herodes & Pilatus, Ammonitæ, Philistæi, Psal. 83. v. 7. 8. Horsum iniquitatis vincula Esa. 5. v. 18. Prov. 16. v. 5. Has squamas Diabolus vulneret feriatque Spiritus gladius ille; fusque deque ferant tamen impii, quorum *petrâ durior facies est*, Jer 5. v. 3. Has squamas ne ulla quidem aurâ divinæ gratia subintrare potest, Ioh. 14. v. 17. & d. l. Jobi v. 7. adeo enim arctæ squamæ Diaboli, hoc est, impii obdurati & malitia velut compacti sunt.

10. *Ob oculorum conditionem, v. 9.* Instar auroræ oculi Satanæ sunt, cum angelum lucis se mentitur & specie boni improvidas hominum mentes occupat & in-

inescat. Sit summa: *Omnia, quæ in balænis & montrosissimis animalibus, quæ cete dicuntur, sunt, naturam Diaboli aptissime convenientissimeque* exscribunt. *Facces & flamma*, v. 10. *furorem*, Apoc. 11. v. 12. 1. Petr. 5. v. 8. quem & *fumus* significat. *Anhelitus* seductionis pravitatem & infectionem. *Collum* potentiam & ferociam indomitam, quâ cuncta gaudet pessundare. v. 13. d. l. *Membra conjunctissima* malorum societatem, de quâ Num. 9. in hac allegor: quaque impedit, quod minus regnum Satanæ in hoc mundo, cujus ille Princeps, corruat: in die judicii demum funditus tollendum, 1. Cor. 15. *Cordis duritia* v. 15. pertinacem malitiam. Terrorem denique summum *incutiet* in extremo judicio, cum veniæ nullius locus dabitur. v. 16. *Gladium spiritus altô supercilio spernit, & quicquid est armorum spiritualium*, 2. Cor. 10. v. 4. *Petram* verbi divini superbus prætervehitur; nonnunquam mare totum mundi suis velut convulsam sedibus commovet, Psal. 46. v. 4. d. l. Job. v. 22. *fluctibus Ecclesia navim opprimere tentat*. Christo ad auxilium paulisper dormiente. Nemini Satanæ potentiâ cedit, Rex ille superborum & Pater superbiæ, 1. Joh. 2. v. 16.

ALIAS QUOQUE DIABOLUS

cum ceto comparari potest.

205. *Ob lusum in mari*, Psal. 104. v. 26. Ludit in mundi hujus mari Satanæ, fluctus decumanos in Ecclesiæ navigium projiciens. Id autem efficit per Tyrannos, qui aliàs passim Dracones dicuntur, Psal. 74. v. 13. Deus confringit capita Draconum, Esa. 27. Ezech. 29. v. 4. Hi autem cum non bene ludunt in hoc mari, Deus amarum cum iis ludit, deque folio majestatis præcipientes agit. Ita Pharaoni, Nebucadnezari, aliisque contigit olim Draconibus.

2. *Ob dominium in mari.* In mundi hujus mari Satan Dominus: Homines Pisces; horum quosdam deglutit, 1. Petr. 5. v. 8. ad illius malitiam nonnunquam Deus connivet, Hab. 1. v. 13.

3. *Ob interitum.* Cetus ad littus appellens capitur. Ad littus appellet Diabolus, quiescentibus mudi fluctibus, peccato vitæ æternæ Sabbathô. Tunc capietur, caput plenè confringetur, allegor. Psal. 74. v. 13.

4. *Ob pinguedinem eximiam,* quâ usque adeò accrescit, ut nec visus nec auditus satis suo fungatur officio. Duritie adeò pinguis factus Diabolus, ut nec videat, nec audiat. Impii non vident ea, quæ ad pacem pertinent. Luc. 19. v. 42. *Si cognovisses, quæ ad pacem tuam pertinerent, nec audiant verbum salutare.* Hi sunt pingues illi spirituales, Psal. 22. v. 13. *ipsis cetis stultiores, qui vulnerati littus petunt, amaritudinem aquæ non ferunt:* Impii spiritualiter vulnerati, nec pœnitentiæ littus petunt, nec aquam iniquitatis amaram esse sentiunt, nisi in inferno. Hinc aliam aquam petebat epulo Luc. 10. v. 24. *Mitte Lazarum, ut iningat extremum digiti sui in aquam.*

5. *Ob incantam navium attractionem.* Si verum est, quod Jorach de anim. scribit: In dorso ceti pulverem colligi paulatim, collectum condensari, in quo frutices crescant, ita ut instar insulæ appareat. At si nautæ incautius appropinquent, naves eorum planè subverti. *Portum & velut insulam in hoc mundo ostendit Satanas ipsum mundum. Hæc omnia tibi (inquit Satan) dabo,* Matth. 4. v. 9. hoc est, ostendo tibi portum in mundo tutissimum. *Cave appropinques, subversionem tui molietur Satanas,* Luc. 22. v. 33.

DIABOLUS EST ELEPHAS.

Behemoth, Job. 40. v. 10.

209. 1. *Ob eximiam potentiam*, quæ in lumbis ejus, Elephantis puta. Satanæ potentia magna est, unde fortis & armatus dicitur, Luc. II. v. 21. Esa. 49. v. 24. Gigas.

2. *Ob caudam magnitudinem*. Sicut cedrum extendit caudam elephas, apud Jobum: d. l. Cauda Satanæ est peccatum & mors ad omnes homines hanc caudam extendit, quam Christus in ultimo die ei abscindet, I. Cor. 15. v. 55.

3. *Ob ossium duritiem*, quæ sunt instar æris & ferri: Ita Satanæ robur cuncta vincit: Spernit æs & omne ferrum.

4. *Ob escam*, quam ei montes suppeditant. Satanæ mons mundi *maledictus ille Gelboa*, escam spiritualem subministrat, cum Diabolo servit. v. 15. d. l. Jobi. Ut enim facere voluntatem Dei, est esca bonorum; Ita facere voluntatem Diaboli, est cibus impiorum. Confer. Joh. 4. v. 34.

5. *Ob habitationis conditionem*, v. 16. *Dormit sub umbra in secreto calami in locis humentibus*. In umbra peccatorum & mortis gaudet ille *faber mortis* Satanus, lucem fugit. In *secreto calami & locis humentibus*, hoc est, vanitati deditis cordibus, nec gratiam Dei ficientibus, sed mundi gaudiis humentibus habitat Satanus immundus, Luc. 11. v. 26. cap. 5. v. 25.

6. *Ob occultationem*. Umbra umbram ejus protegit, salices torrentis circumdabunt eum: Apud Jobum d. l. Umbra peccati Satanam tegit, quam illustrans lux verbi divini reteggit Satanam. Eph. 5. vers. 13. *Salices* luxuriantia in seculo hoc pectora notare possunt. Talis salix erat epulo ille. Luc. 16. Sub cujus delictis Satanus occulebatur, machinans æternas tristitias, de quibus idem dives conqueritur. cap. d. vers. 24.

7. *Ob fluminum absorptionem v. 18. d. l. Jobi. Totum mundum absorberet, nisi Deus Satanam compe-
sceret. Persecutionibus, velut flumine, sæpè Ecclesiam
premit; Apoc. 12. vers. 15. Jordanem tunc exhaurit my-
sticè, cum fœdus baptismi, qui verus Jordan, (Vide de
Baptif.) irritum nobis fingit pingitque ob peccatum,
aut cum semper post baptismum tentat, ut Christum,
Matth. 4. v. 1.*

8. *Ob capturam v. 19. In oculis capitur Elephas, ita
ut insidias non animadvertat: In oculis proprii ca-
ptus Satanas, per oculorum desiderium protoplastos
capiens, Gen. 3. v. 6. quando Christus omnia restituit
Satan non vidente, quantum in Christo bonum, Pater
cœlestis repararet, Rom. 5. v. 12. 13. seq. Elephas arbori
innixus, antea dissecte, corrui, & ita capitur, non valens
resurgere ob vastam corporis magnitudinem: Ille ar-
bor Christus, crucis ferrâ dissectus; huic Satan innixus
corrui, Coloss. 2. v. 14. Ita quidem, ut resurgere pos-
sit minimè, 1. Cor. 15. v. 55. seq.*

DIABOLUS EST LUPUS.

210. Joh. 10. v. 12. *Videt lupum venientem merce-
narius. Lupus ille Satanas est.*

1. *Ob rapacitatem Gen. 49. vers. 27. Significata:
Diabolus rapit gloriam adorationis. Matth. 4. v. 9. ver-
bum salutis è cordibus hominum, Luc. 8. v. 12.*

2. *Ob avritatē Satanae lupi cum ovibus: Satanæ cum
Christi ovibus perpetua est pugna, Eph. 6. v. 12.*

3. *Ob loci rationem. In sylvis lupi desertisque com-
morantur. Mundus hic Satanæ sylva & desertum est,
in quo regnat, Eph. 2. v. 2.*

4. *Ob appetitum stimulum, quem circa vesperam
sentit*

fentit lupus, Zephan. 3. v. 3. Satanæ maximus cit circa mundi ruentis vesperam stimulus furoris. Apoc. 12, 12. Cur ergo præsentis mundi turbas miraris?

5. *Ob ovium dispersionem*, Joh. 10. v. 12. Dispergit oviculas Christi, lupus Satanas, quando eas tentationibus ignitis perterrefacit. Has tamen sub alas suas Christus colligit, in extremo judicio plenè colliget, lupo infernali æternis suppliciis mactatô.

6. *Ob dentium ad prædam præparationem*, quos herbâ origano acuit lupus. Satanas dentes venenatos acuit hæresi, quæ est planta non plantata à Patre. Matth. 15. v. 13. sed patre mendacii, Joh. 8. v. 44.

7. *Ob sanguinis ablationem*. Lupus solet dentes eluere aquâ, ne color prædam prodat sanguineus: Diabolus pessima patrans, optimos fucos facit, purgat se. Mundus & tyranni *lupus*, qui dentes sanguine martyrum cruentatos, aquâ innocentæ eluunt, *hereticorum sanguinem profusum esse* clamant. Exemplum: Act. 7. v. 57. Apoc. 17. v. 6.

8. *Ob visus claritatem*. In mediis noctis tenebris visu pollet lupus. Videt in mundi tenebris Satan, videre sibi videntur impii, cum tamen sunt cæci, Joh. 9. v. 41.

9. *Ob abactionis rationem*. Lapidum strepitum valdè metuit lupus, hoc abigitur. Satan verbi divini strepitu, Matth. 4. v. 11. Hoc verbi lapide percute lapidem Christum manu fidei; non feret hunc conflictum lupus, Jac. 4. v. 7. Eph. 4. v. 27.

10. *Ob insatiabilem nocendi libidinem*. Totum jugularet gregem, si posset. Satan genus humanum deglutiret, nisi eum archipastoris Christi anteverteret vigilantia. *Nemo ex ipsius manu eripiet oviculas*, Esa. 49. v. 16. Joh. 10. v. 28.

11. *Ob odoris occultationem*, quem adverso incedendo,

dendo ventô, canes celat lupus. Satanâ egregiè factorem peccatorum occultat, ne canes, ministri, sentiant eum, & in angelum lucis se, filios suos in filios lucis (*Φαινομένους*) transformat, 2. Cor. II. §. 14.

12. *Ob contagiosam infectionem.* Lupus enim dilaniatas carnes inficit morfu suo: Ita, quos Diabolus morfu venenato impetit, afflantur venenô Diaboli. Hoc venenum est duplex:

1. Diabolica tentatio, quâ velut venenô piorum corda inficiuntur, quodque venenum intolerabilem fitim excitat. Psal. 42. v. 1.

2. Hæretica seductio, quæ pariter Diaboli venenum, inficiens animas: quod Dominus cavere monuit, Matt. 7. §. 15. *Cavete vobis à pseudoprophetis, qui veniunt ad vos in vestitu ovium: Intus autem sunt lupi rapaces.* Huc pertinet: quod, quæ pede terit lupus, ea vivere non possunt: Ita quæ Diabolus semel trivit suis pedibus, hoc est, quæ ille sibi subjecit, spiritualem vivere vitam non possunt.

13. *Ob fraudulentiam,* quæ in lupo maxima: Eadem quoque est Satana. 2. Corinth. 2. Utenim lupus cornuta animalia à tergo invadit: Ita instructos armis militiæ Christianæ Diabolus ex obliquo aggreditur. Notat hoc Apostolus; unde se armis justitiæ à dextris sinistrisque munitum esse profitetur, 2. Cor. 6. §. 7. Ergò à fronte tibi, à tergo, à dextris, à sinistris, cave, ovicula Christiana.

14. *Ob preparationem ad pugnam.* Dicitur enim lupus corpus suum terrâ replere, ut tanto gravior oviculæ incumbat, ne faciliè excutiat. Lupi infernalis corpus mundus est: Hic perpetuis rerum terrenarum curis velut pondere, miseris Dei oviculas premere allaborat. Excute ergo lupum Satanam, cum

cor-

corpore ejus mundo, Luc. 21. v. 34. *Cavete, ne corda vestra graventur crapulâ*, monet pastor, Dominus: audiat ovicula pius.

DIABOLUS EST VENATOR.

211. Pſal. 91. v. 3. 1. *Ob retia*, quæ venatorum: Habet & Satanas ſua retia; *Hæreſin & hypocriſin*: Laqueos *tentationum* mille, 1. Tim. 6. v. 9. & cultus idololatriæ, Deut. 7. v. 16. cap. 12. v. 30. *mundi ſcandalofi*, ut populi *dereliçti inter Iſraelitas* Joſ. 23. v. 13. Jud. 2. v. 3. *voluptatis carnalis*, ut Jud. 16. v. 12. Hi laquei omnes poſiti ſunt in terra, ut Job. 18. v. 19. *laquei mortis*, Pſal. 18. v. 6. *inſidiarum*, Pſal. 64. v. 6. Pſal. 124. v. 7. Sit ſumma: totum cor Satanae eſt laqueus & rete, quod de adultera Salomon, Eccl. 7. v. 27. Cave hæc retia, ne capiaris, 2. Tim. 2. v. 26. quia inebriant, quia ignominiâ afficiunt, 1. Tim. 3. v. 17. quia ex abrupto incidunt, Eccl. 9. v. 12. quia in infernum deducunt, Prov. 14. v. 27.

2. *Ob venabulum*, quo venatores inſtructi. Satanae venabulum mors eſt, Sap. 2. v. 24. Rom. 5. v. 12. 1. Cor. 15. v. 55. 56. Satanae venabulum eſt Diabolica tentatio.

3. *Ob canes*, quorum catervâ ſtipantur venatores: Ita & Satanae ſunt ſui canes. Hi ſunt impii, Chriſtum & Chriſti membra perſequentes, tanquam cervas fugientes, Pſalm. 22. v. 7. Matth. 7. v. 6. Philip. 3. verſ. 2. 2. Petr. 2. v. 22. Apocal. 22. v. 15. & lacerantes eaſdem, Jer. 15. v. 3.

4. *Ob locum*. Venatio in ſylvis locisque deſertis exercetur. Mundus eſt illa ſylva, in quo princeps Satanas eſt, in quo hominum animas aucupatur.

5. *Ob ſagittas*. Satanae multæ ſunt ſagittæ

1. *Accuſationis* coram Deo Apoc. 12. v. 10. Job. 1.

v. 4.

vers. 4. His sagittis nos cupit vulneratos coram Deo; sed non vulnerat: Apparet enim coram facie Dei medicus noster, qui ostendendo vulnera sua Patri, nos sanat. Quis ille? Jesus Christus. Sanat nos; hinc medicus est, Matth. 9. v. 35. vulnera sua ostendit: Hinc intercessor, 1. Joh. 2. v. 1.

2. *Calumnia*, unde nomen Diaboli & mendacis ei natum est. Joh. 8. v. 44. Confer Psal. 120. v. 3.

3. *Tentationis*. Vid. suo loco.

4. *Ira divina felle* nonnunquam jacula sua tingit Satanas; unde tot querelæ, Psal. 38. v. 3. ut venatores Gallici elleboro jacula tingunt: autore Plinio. Ita sua spicula Satan veneno ignita tingit, Eph. 6. v. 16.

6. *Ob typicas præsfigurationes*, Gen. 10. v. 9. *Nimrod robustus venator fuit*. Satanas verus Nimrod & rebellis ille Deo. primus Babel ædificans, Gen. 10. v. 10. hoc est, omnis confusionis in mundo, quem Babel notat, fons. *Diabolus est leo ille nos fugere faciens*, Job. 10. v. 16. in platea arcta illa salutis nostræ, ut typic. Thren. 4. v. 18. Matth. 7. v. 13. Satanas est *Abimelech* ille, Jud. 9. v. 40. *Saulus* ille verus animam nostram persequens, 1. Sam. 24. v. 12. ut *perdicem*, cap. 26. v. 20. quod de suo Saule conquestus olim David.

DIABOLUS EST REX, ANGELUS,

Abaddon.

212. Apoc. 9. v. 11. Rex est; regnat enim in hoc mundo, Eph. 6. v. 12. ut magistratus tenebrarum, Col. 1. v. 13.

2. Omnia mundi regna sibi vendicat, Matth. 4. v. 8. 9.

3. In

3. In filiis incredulitatis, Eph. 2. v. 2. in aere cap. 6. v. 12. regnat.

1. *Angelus* est, sed 1. Malus, quia Vx hominibus attulit, d.l. Apoc.

2. Lucis Angelus, *Simularus*, 2. Cor. II. v. 14. *Abaddon*, hoc est, perditor, destructor 1. *Imaginis Dei in homine, Paradisi, vitæ*, omnis perditionis *fontis*, peccati perditis, Ole. 9. v. 9. Prov. 14. v. 34. *inferni* insatiabilis, Prov. 27. v. 20. Pater *mendacii*, Pater filii *perditionis*, 2. Theff. 2. v. 3. perditionis illius *aterna*, Gal. 6. v. 8. concupiscentiæ, Eph. 4. v. 22. inopinæ perditionis executor, 1. Theff. 5. v. 3. qui idcirco *tortor* aliàs appellatur, Matth. 5. v. 25.

DIABOLUS EST PRINCEPS mundi.

213. Sic Joh. 12. v. 31. cap. 14. v. 30. cap. 16. v. 11.

1. *Ob divitias* mundanas, sed tamen inanes: Ita Apoc. 18. v. 23. mercatores ob divitias appellantur principes: Ita Diabolus mundi princeps servos habens suos, divitiis, 1. Tim. 6. v. 8. 9. Mammonæ, Matth. 6. v. 24. ad dictissimos.

2. *Ob regimen*. Conf. all. præc. n. 1. Hoc tamen in piis exutus, ejectus, Ioh. 12. v. 31. illo regno *principes eorum sicut leones rugientes*.

3. *Ob furorem & minas*. Ita Zeph. 3. v. 3. Diabolus verè est ille leo, talis rugiens, 1. Petr. 5. v. 8. princeps mundi *saviens*, Apoc. 12. v. 12.

4. Subditi hujus mali principis sunt omnes impii.

5. Bellum gerit cum principe vitæ, Christo, 2. Corinth. 6. v. 15.

6. Sceptrum hujus principis est *injustitiæ & malitiæ*:

tiæ: unde magistratus tenebrarum appellatur, Col. 1.
v. 13.

DIABOLUS VERE EST

Serpens.

214. 1. *Obserpentinam* formam, quam seducturus
protoplastos induit 2. Cor. 11. v. 3.

2. *Astutiam*, Gen. 3. v. 1. Sir. 25. v. 21.

3. *Venenignem*, quem exferit in peccato, morte,
1. Cor. 15. v. 55.

4. *Linguam mortiferam*, Job. 20. v. 16. Mendax lin-
gua Diaboli occidit, Joh. 8. v. 44.

5. *Furorem*, Pſal. 58. v. 5. Apoc. 12. v. 12.

6. *Dentes acutos*, Pſal. 140. v. 4. Impiorum Satanæ-
que dentes acutissimi calumniâ, mendaciis, exprobra-
tionibus, Pſal. 73. v. 11. Pſal. 42. v. 4.

7. *Morsum*, Prov. 23. v. 31. Mors est Diaboli mor-
sus, tentatio est morsus, Am. 9. v. 3.

8. *Sibilum*, Sap. 17. v. 9. Sibilus Satanæ est furor &
machinatio occulta, 1. Theſſ. 3. v. 5.

Fugiamus hunc Serpentem, peccatum vitemus,
Sir. 21. v. 2. concupiscentias, 1. Cor. 10. v. 6. caveamus
astutias, 2. Cor. 11. v. 3. Ita in hac mundi eremo vigilan-
dum est, donec Christus *plenè* conterat Serpentem, ca-
piat, projiciat, Apoc. 20. v. 2, cap. 12. v. 9, 13, & nos,
ut triumphatores in Christo, collum
eius calcemus.

